KADERBRIEF 2024-2027

9 december 2022

INHOUD

Inhoud **3**

1. Inleiding **4**

1.1. Voorwoord 4
1.2. Investeren in strategische slagkracht 5
1.3. Economic Board Regio Foodvalley 6
1.4. Krachtige uitvoering strategische agenda en regio deal 6
1.5. Regionale samenwerking 7

2. Beleidskader 2024-2027 ..... **8**

2.1. Strategische agenda 8
2.1.1. Landbouwtransitie 8
2.1.2. Voeding voor een gezond leven 10
2.1.3. Energietransitie 11
2.1.4. Human Capital 13
2.1.5. Innovatie, clustervorming en circulair 14
2.1.6. Fysieke randvoorwaarden (economie en mobiliteit) 15
2.1.7. Quality of Living (wonen en ruimte) 16
2.2. Communicatie 18
2.3. Public Affairs 19
2.4. Ondersteuning besluitvormingsproces 19

3. Financiële cyclus & proces **21**

3.1. Proces vaststelling kaderbrief 2024-2027 21

4. Financiële kaders 2024-2027 ..... **22**

4.1. Prijsindexering budgetten 22
4.2. Meerjarenraming 2024-2027 22

1. INLEIDING

1.1. VOORWOORD

Na een zeer intensief proces van ruim twee jaar is afgelopen november de Verstedelijkingsdeal Arnhem-Nijmegen-Foodvalley gesloten. Deze deal betekent dat we de komende jaren een serie van afspraken met het Rijk, provincies, waterschappen, regio's en gemeenten zullen maken over grote investeringen in beide regio's. Dat doen we rond de thema's Leefomgeving, Economie, Mobiliteit en Wonen. Bij het aangaan van de deal zijn daarvoor ook al de eerste financiële afspraken gemaakt die resulteren in aanzienlijke investeringen. U bent hierover via een raadsinformatiebrief geïnformeerd en u heeft dit ongetwijfeld in de krant gelezen; ten tijde van het schrijven van deze inleiding werd over de precieze bedragen nog onderhandeld en kunnen we het in deze inleiding dus nog niet noemen.

In het komende jaar zullen de plannen rond het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied) resulteren in concrete maatregelen die ons buitengebied zullen raken. Regio Foodvalley heeft het huiswerk hiervoor zorgvuldig gemaakt. De contourennotitie Regionaal Programma Landelijk Gebied is om die reden eind 2022 in alle raden voor wensen en bedenkingen besproken.

Bij beide grote programma's wordt er door een grote hoeveelheid betrokken partijen samengewerkt. Ook al is Regio Foodvalley een samenwerking tussen acht gemeenten, worden wij in toenemende mate gezien als één betrouwbare partner om mee samen te werken op het gebied van complexe vraagstukken. Dat is een groot compliment aan onze interne samenwerking. Niet alleen richting de colleges van B&W, maar ook richting de ambtelijke organisaties en de gemeenteraden. Natuurlijk betekent het niet dat we het altijd met elkaar eens moeten zijn, maar inmiddels zijn we wel zo ver dat we onze belangen durven te laten schuren in het vertrouwen dat het de relaties niet schaadt, dat we er uiteindelijk wel uit gaan komen.

Deze samenwerking hebben we de komende jaren nog veel harder nodig. Dat vraagt zelfbewuste gemeenten die helder weten wat ze willen én die ook in staat zijn de buren succes te gunnen, omdat het gezamenlijk succes is. Zo zullen we de komende jaren hardnekkig door blijven werken aan de toekomst van onze regio. Want of het nu de Verstedelijkingsstrategie is, het NPLG of bijvoorbeeld de energieopgave: de effecten in onze samenleving zijn groot.

Dit brengt ook een grote verantwoordelijkheid met zich mee: we leggen voor onszelf de lat hoog, om te komen tot de best mogelijke ingrepen en maatregelen. Want juist omdat de impact van deze programma's zo groot is, moeten we er voor zorgen dat het resultaat ook waarde toevoegt, de leefomgeving van onze inwoners verbetert en landschappen worden versterkt.

Voor 2024 en 2025 betekent dit ook dat het regiobestuur voorstelt om (tijdelijk) €458.000 per jaar te investeren in de strategische slagkracht van de regio. Dit is noodzakelijk om in al deze processen zelfbewust en af en toe ook assertief de belangen van de regiogemeenten en de regio als geheel te waarborgen. In 2024 en 2025 zal ook het proces lopen om te komen tot een nieuwe Strategische Agenda, om die reden is deze investering voor 2026 niet doorgetrokken, dat mag afhankelijk zijn van wat colleges en raden in een nieuwe Strategische Agenda gezamenlijk op regionaal niveau willen realiseren. Het regiobestuur doet deze (tijdelijke) in vestering in vertrouwen, de eerste financiële resultaten van de Verstedelijkingsdeal laten duidelijk zien dat de investering rendeert. Op de volgende pagina leest u hierover meer.

Naast de tijdelijke investering in de strategische slagkracht van de regio wordt ook een verhoogde bijdrage gevraagd voor de thema's Landbouwtransitie, Economie en Wonen (respectievelijk €169.000, €10.000 en €40.000). In hoofdstuk 2 wordt deze verhoging bij het betreffende thema toegelicht en dit is verwerkt in de tabellen in hoofdstuk 4.

In het geweld van o.a. het NPLG en Verstedelijkingsdeal zou je bijna vergeten dat er ook nog volop aan de realisatie van de Strategische Agenda wordt gewerkt. De Economic Board Regio Foodvalley, die de Strategische Agenda beheert, werkt hier volop aan. U heeft hiervoor eind 2022 de jaarlijkse voortgangsrapportage ontvangen zodat u op de hoogte blijft van de uitvoering en de vele mooie projecten die daar lopen.

1.2. INVESTEREN IN STRATEGISCHE SLAGKRACHT

Voor de lopende Strategische Agenda 2020-2025 is een ondersteunende organisatie ingericht die de benodigde samenwerking tussen de regionale kennisinstellingen, ondernemers en overheden ondersteunt. Daarnaast wordt de Gemeenschappelijke Regeling (intergemeentelijke samenwerking) ondersteund. Dit regiokantoor is qua omvang afgemeten op deze taken: het organiseren van de realisatie van de ambities van de Strategische Agenda en de ondersteuning van de GR.

In de afgelopen jaren zijn de werkzaamheden binnen de scope van de Strategische Agenda fors gegroeid: de Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley (over wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving) vraagt een omvangrijke ambtelijke en bestuurlijke inspanning. Dit omvat onderhandelingen met rijk en andere overheden, het uitwerken van gedetailleerde investeringen en de lobby hieromheen.

Ook het gesprek over de toekomst van ons landelijk gebied vraagt een forse inzet. Daarvoor heeft de regio haar huiswerk op orde: eind 2022 is de contourennotitie Regionaal Programma Landelijk Gebied voor wensen en bedenkingen in de raden geweest en hier is in de afgelopen jaren volop aan gewerkt. Nu komt het gesprek over de toekomst van het landelijk gebied in een nieuwe fase: Minister Van der Wal trekt veel geld uit, Johan Remkes heeft met zijn rapport snelheid willen brengen in de uitvoer van de stikstofmaatregelen en de provincies Gelderland en Utrecht hebben de opdracht gekregen hiervoor doortastende plannen aan te leveren. De provincie Gelderland heeft aangegeven deze plannen samen met de regio's te willen uitvoeren. Van nadenken over en voorbereiden op, komt hier nu de fase van regie en uitvoering bij.

Het gaat bij de Verstedelijkingsstrategie en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) ook nogal ergens om: de toekomst van onze gemeenten, onze kernen, onze leefomgeving. Alle betrokkenen, zowel ambtelijk als bestuurlijk voelen de noodzaak om het goede te doen in deze dossiers. Immers: we hebben in de regio nogal wat te beschermen: mooie natuur, schitterende agrarische landschappen, fijne, leefbare dorpen en (kleine) steden. Als we nu niet als gezamenlijke gemeenten krachtig samen optrekken, het initiatief zelf behouden, voortdurend een constructieve maar ook assertieve gesprekspartner zijn voor hogere overheden, dan overkomt het ons. Dan verliezen we regie en grip op hoe we er voor zorgen dat alle maatregelen en investeringen juist ten gunste komen aan de kwaliteit van de regiogemeenten.

Een plus een is drie.

Meerdere regiogemeenten investeren momenteel ook in hun strategische slagkracht. Deze investeringen zijn niet dubbelop, maar versterken elkaar. Resultaten zoals de middelen uit het BO MIRT in november 2022 (107 miljoen) zijn in een zéér intensieve onderlinge samenwerking tot stand gekomen. Juist doordat gemeenten zelf én via de regio investeren in strategische slagkracht levert nu en in de komende jaren zeer grote investeringen op vanuit Rijk en provincies. Oftewel: de investeringen renderen.

Met de Strategische Agenda, de Verstedelijkingsstrategie, het NPLG en de RES hebben we goed zicht op de omvang van de opgave. Nu is het zaak om hiervoor ook voldoende kwalitatieve capaciteit beschikbaar te stellen om de regio in al deze processen van onderzoeken, uitwerken, onderhandelen, voor onze belangen opkomen, regie op de uitvoering houden en daarbij alle raden, colleges, regiobestuur en onze partners in de triple helix voortdurend goed aangesloten te houden. Met de bezetting van de afgelopen jaren lukt dat niet meer en daarom vraagt het regiobestuur een tijdelijke uitbreiding van de formatie tot en met 2025. Dit betekent niet dat deze capaciteit na die tijd niet meer nodig is, maar de verwachting is dat rond die tijd aanvullende financieringsbronnen beschikbaar gesteld worden en financiering via projectgelden zal verlopen.

In figuur 2 op pagina 21 is voor zowel 2024 als 2025 een bedrag van €458.000 opgenomen om de strategische slagkracht van de regio te kunnen bekostigen. Benadrukt wordt dat dit niet betekent dat de scope van de regio wordt verbreed en het ook niet betekent dat er taken van de gemeenten worden overgenomen. Door deze investering moet het juist nog beter lukken om als regiokantoor samen met de gemeenten zowel bestuurlijk als ambtelijk goed aangesloten te blijven op alle ontwikkelingen. Subsidiariteit blijft dan ook van toepassing: veel ruimtelijk-economische strategievorming gebeurt op bovenlokale schaal, maar colleges en gemeenteraden blijven zelf aan zet als het gaat over hun gemeente.

Investering in strategische slagkracht van de regio:
Programmamanagement (± 3 fte)
- Verstedelijking: o.a. wonen en mobiliteit
- RPLG: o.a. landbouwtransitie en ruimte
- Financiële afstemming/inrichting: organiseren cofinanciering grote Rijksfondsen met gemeenten, provincies, waterschappen etc. + verantwoording grote rijkssubsidies Verstedelijking en NPLG

Ondersteuning (± 1 fte)

Deze investering in de strategische slagkracht van de regio zal ook investeringen uitlokken van andere overheden. Provincies, waterschappen en het Rijk zien ook het belang van kwalitatieve werkorganisaties op gebiedsniveau, en zeker op het niveau van Regio Foodvalley, de regio waar al deze opgaven scherp neerslaan en tot grote schade in de samenleving, natuur en economie kunnen leiden als ze niet goed worden begeleid. Tevens wordt deze investering gebruikt om de samenwerking tussen de gemeenten op strategisch niveau te versterken en de strategische slagkracht ook lokaal en regionaal uit te wisselen. Dat is noodzakelijk om regionaal een goede partner te zijn in de grote processen met veel partners op provinciaal en Rijksniveau. Hiertoe voeren de gemeentesecretarissen momenteel ook constructieve gesprekken en wordt een kwartiermaker aangesteld om de strategische samenwerking en de gezamenlijke slagkracht, die ook te gunste moet komen aan alle acht gemeenten, te versterken.

1.3. ECONOMIC BOARD REGIO FOODVALLEY

De Economic Board Foodvalley is ingesteld bij de totstandkoming van de Strategische Agenda 2020-2025 en vloeit voor uit de zgn. 'Triple Helix'-samenwerking van Overheden, Bedrijfsleven en Onderwijsinstellingen, die in 2012 in Foodvalley in het leven is geroepen

Het jaar 2024 zal in het teken staan van de totstandkoming van een nieuwe Strategische Agenda 2026-2030. De Economic Board zal zich in 2024 niet alleen richten op het halen van de doelstellingen uit de huidige Strategische Agenda maar zal ook een 'commissie strategische agenda' hebben ingesteld die zich richt op de totstandkoming van een nieuwe Strategische Agenda.

De Economic Board vervult ook in 2024 de volgende rollen:
- Monitoren van de voortgang van de doelstellingen in de Strategische Agenda;
- Uitbrengen van advies over transitievraagstukken en thema's in de regio;
- Bewaken van de integraliteit in de regio;
- Uitdragen van de regionale belangen op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau;
- Zorg dragen voor de (strategische) aansluiting van de individuele pijlers op de regionale ambities.

De Economic Boardleden zetten zich in op drie verschillende niveaus:
- Als collectief / gezamenlijk / integraal
- Individueel / netwerk / expertise
- Eigen achterban / organisatie / kolom

In 2023 zal het jaarplan voor de Economic Board voor 2024 worden vastgesteld. Hierin staat aangegeven hoe de Economic Board precies invulling zal geven aan bovenstaande verantwoordelijkheden.

1.4. KRACHTIGE UITVOERING STRATEGISCHE AGENDA EN REGIO DEAL

*De Strategische Agenda en de Regio Deal Foodvalley hebben dezelfde hoge ambities. De Regio Deal is een belangrijk **instrument** om de doelen van de Strategische Agenda te realiseren. Dit vraagt om een uitvoering met slagkracht waarbij de verantwoordelijken voor de Strategische Agenda nauw samenwerken met de uitvoerders van de Regio Deal.*

De Regio Deal Foodvalley is feitelijk een uitvoeringsprogramma van Rijk en Regio dat is gestart in 2020 en doorloopt tot en met augustus 2024. De ambitie is de versnelling van de transitie naar een

duurzaam en gezond voedselsysteem. Om deze doelen sneller te bereiken werken Rijk en regio samen in de Regio Deal Foodvalley. Met de regiodeal staat de 'turbo' vier jaar lang aan met extra geld, kennis en experimenteerruimte. Hiermee kunnen we de noodzakelijke transitie een extra boost geven. De regiodeal zet zo onze stappen om in sprongen. De uitvoering verloopt via drie lijnen: 1) transitie landbouw, 2) voeding en gezondheid en 3) Kennis en innovatie. Dit uitvoeringsprogramma heeft een eigen begroting en organisatiestructuur met Rijk, provincies, gemeenten, waterschap, LTO-Noord, VNO-NCW en twee universiteiten (UU en WUR). De Stuurgroep, bestaande uit gedeputeerden van de provincies Utrecht en Gelderland en de voorzitter van de Regio, neemt de besluiten. Een kleine organisatie die is ondergebracht bij het regiokantoor is verantwoordelijk voor overzicht over de voortgang op inhoud en financiën, zichtbaar maken van resultaten, verbinding tussen de thema's, versterken van de samenwerking tussen betrokken partners en verkennen van koppelkansen. Bovendien monitort en rapporteert deze organisatie van de Regio Deal namens én aan alle betrokken partijen. De kassier van de Regio Deal, zijnde de gemeente Ede, beheert de financiën van de Regio Deal en de kosten die de uitvoeringsorganisatie maakt worden daar in rekening gebracht.

De Strategische Agenda heeft een bredere scope en een langere tijdshorizon dan de Regio Deal. De onderliggende programma's overlappen inhoudelijk met de doelen waaraan in de Regio Deal wordt gewerkt. De Regio Deal ontwikkelt belangrijke kennis en samenwerking die in de uitvoering van de Strategische Agenda opgeschaald en toegepast kunnen worden. Vanuit de Strategisch Agenda worden belangrijke netwerken en samenwerkingsverbanden ontwikkeld die voor de uitvoering van de Regio Deal belangrijk zijn. Zo zijn Strategische Agenda en Regio Deal complementair en wordt wederzijds de slagkracht vergroot. Programmamanagers van de Strategische Agenda werken samen met relevante onderdelen uit de Regio Deal; de Regio Deal staat regelmatig op de agenda van de Regio-overleggen en Economic Board om de betrokkenheid en de samenwerking zo goed mogelijk te waarborgen.

Op de website van Regio Foodvalley is een totaaloverzicht van wat er gebeurt onder de vlag van de regio (onder 'Projecten'). Om goed zicht op alle activiteiten te houden wordt dit zorgvuldig actueel gehouden en zal de regio ook regelmatig rapporteren over inhoudelijke en financiële voortgang. Vanwege de aparte aansturing heeft de Regio Deal een eigen gedeelte op de website waarin nieuws en voortgang te vinden is www.regiofoodvalley.nl/programma/regio-deal.

1.5. REGIONALE SAMENWERKING

Afgelopen jaren zijn er verschillende toenaderingspogingen gedaan door gemeenten van buiten de regio om deel te nemen aan Regio Foodvalley. De beweegredenen voor toenadering zijn divers en tot op heden heeft de regio deze verzoeken afgehouden. Binnen de regio is er tevredenheid over de inhoudelijke agenda en focus, de intergemeentelijke samenwerking die vanzelfsprekend is geworden en de aanhaking van bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. Dit wordt buiten de regio ook als kracht gezien.

Vorig jaar ontstond de wens om primair een standpunt te formuleren ten aanzien van de mogelijkheden die aan naburige gemeenten geboden kunnen worden om samen te werken met Regio Foodvalley. Het algemeen bestuur heeft toen de opdracht gegeven om dit te onderzoeken en uit te werken. Dit heeft geresulteerd in een besluit van het algemeen bestuur om de Gemeenschappelijke Regeling RFV niet open te stellen voor nieuwe partijen, maar op de twee DNA-thema's van Foodvalley Landbouw en Voedsel wel de mogelijkheid te bieden om hieraan deel te nemen. Hier is een aantal voorwaarden aan verbonden zoals het duidelijk maken van de toegevoegde waarde, navenant bijdragen aan het programma in capaciteit en financiën, bijdragen aan de overheadkosten en ambtelijke en bestuurlijke aanwezigheid in het relevante ambtelijk overleg en portefeuillehoudersoverleg. De naburige gemeente kan hiertoe een verzoek indienen en het algemeen bestuur neemt het uiteindelijke besluit of deelname al dan niet mogelijk gemaakt wordt. De gesprekken met de gemeenten Putten en Bunschoten verlopen hierover constructief en het AB is voornemens om deze gemeenten de mogelijkheid te bieden op de eerdergenoemde thema's mee te doen en daar een bestuursovereenkomst voor te sluiten.

Mocht een dergelijk verzoek ingediend worden en het algemeen bestuur besluit er toe dat deelname aan het thema landbouw en/of voedsel mogelijk is dan leidt dit tot een wijziging van de genoemde bedragen in hoofdstuk 4. Per project zal bekeken worden of toevoeging van één of meerdere gemeenten leidt tot meer kosten of dat de verdelingsfactor enkel wijzigt. Momenteel wordt dit uitgezocht en in de loop van 2023 zal er meer duidelijkheid zijn over de (financiële) gevolgen van eventuele deelname van (buur)gemeenten aan de thema's Landbouw en Voedsel.

2. BELEIDSKADER 2024-2027

De beleidskaders voor deze kaderbrief komen uit de Strategische Agenda 2020-2025. In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in hoe vanuit de bedrijfsvoering van Regio Foodvalley aan de realisatie van de gestelde doelen wordt gewerkt. Dan gaat het met name om communicatie, public affairs (lobby maar ook de inzet in Europa) en het ondersteunen van de processen van regionale besluitvorming.

2.1. STRATEGISCHE AGENDA

Onderstaand figuur geeft weer dat de zeven thema's uit de Strategische Agenda in verschillende mate triple helix zijn georiënteerd. Sommige thema's zijn volledig triple helix, andere programma kennen een dominant overheidsprimaat en vooral een adviesrol voor de overige triple helixpartners.

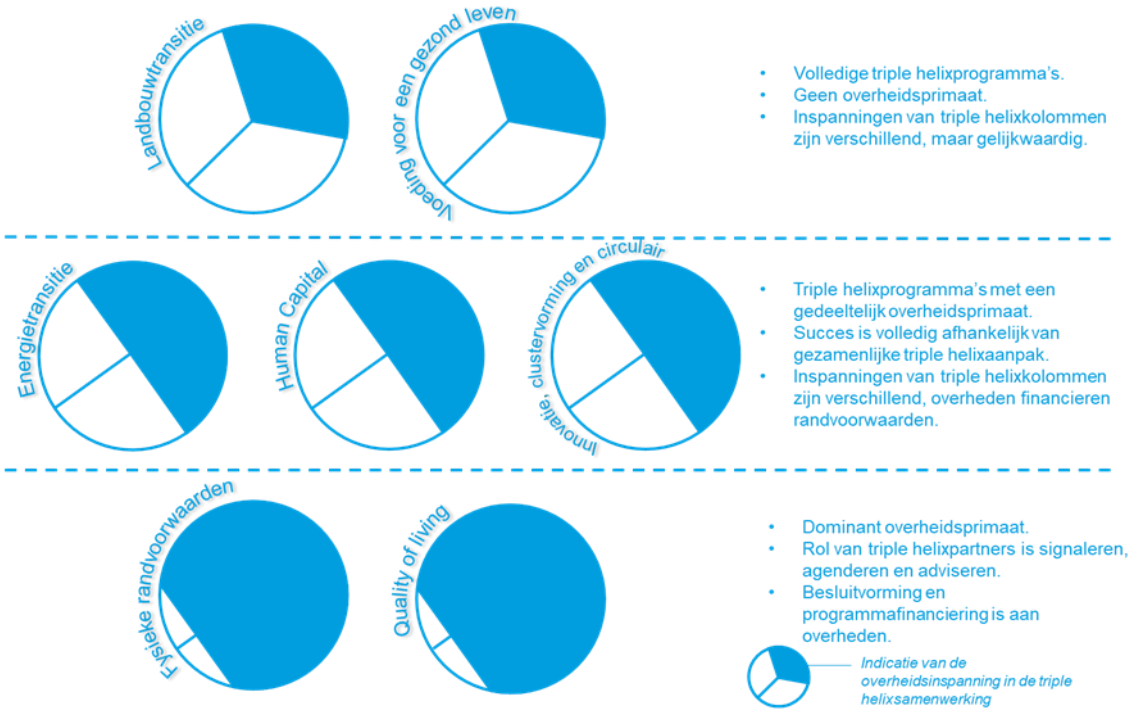

Figuur 1 De zeven thema's van de Strategische Agenda

Per thema wordt in de navolgende paragrafen kort weergegeven wat de doelstelling voor 2024 is en welke bedragen hiervoor nodig zijn. In de bedragen zijn de kosten van de programmamanagers meegenomen. Een nadere uitsplitsing van de financiering van deze bedragen vindt u terug in de tabellen in hoofdstuk 4 vanaf pagina 21.

2.1.1. Landbouwtransitie

Regio Foodvalley gaat voor een toekomstbestendige AgriFood keten en een vitaal platteland.

Werkprogramma
Landbouwtransitie en Vitaal Platteland

Doelen Landbouwtransitie en Vitaal Platteland uit de Strategische Agenda
We werken aan een transitie van het voedselsysteem waarbinnen de agrarische sector gezond is, circulair werkt en in verbinding is met ketenpartners en de maatschappij. Regio Foodvalley wil de komende 10 jaar een proeftuin zijn en blijven met innovatie- en experimenteerruimte. Ons doel is dat er in 2030 minimaal 500 toekomstbestendige agrarische bedrijven zijn in de Regio die:

- Naar eigen inzicht handelingsperspectieven benutten die bij het betreffende bedrijf, de ondernemer en de locatie passen voor circulaire bedrijfsvoering, alternatieve eiwitten, gezonde bodems en natuurinclusief werken en een emissiereductie.
- Een reële prijs ontvangen voor hun producten in duurzame productieketens.

- Gebruik hebben gemaakt van een breed aanbod van training en begeleiding en/of verbindingen hebben gelegd met lokale en regionale kennisinstellingen en inwoners.
- Breed maatschappelijk gewaardeerd worden en daar terecht trots op zijn.

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

Regionaal Perspectief Landelijk Gebied
De Regionale Ruimtelijke Verkenning (RRV) is in 2021 door de gemeenteraden vastgesteld. Een belangrijk vervolg daarop, om invulling te kunnen geven aan de in de RRV benoemde uitdagingen, is het ontwikkelen van een Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG): een ruimtelijk-economisch toekomstperspectief voor het landelijk gebied in onze regio. Aanvankelijk ingestoken als aanvulling op de Verstedelijkingsstrategie t.b.v. keuzes in en voor het landelijk gebied en de toekomst van de landbouw daarin. Maar vervolgens nadrukkelijk bedoeld om te dienen als onze regionale uitwerking en toepassing van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de daarin beschreven opgaven en de daaruit volgende provinciale programma's. Door het RPLG op te stellen gelijktijdig met de provinciale programma's en zoveel mogelijk daarmee afgestemd, willen we als Regio Foodvalley regie houden op de ontwikkeling van het landelijk gebied in onze regio. We willen zoveel mogelijk voorkomen dat ons een koers wordt opgelegd of 'overkomt' die niet past bij de identiteit van ons gebied.

Dit is een grote opgave met een stevige onderzoeks- en ontwikkelagenda. De uitvoering van die agenda is niet afgerond bij de vaststelling van het RPLG in de loop van 2023. Het zal ook onderdeel zijn van de uitvoering en realisatie van het perspectief tot aan 2030. Daarbij komt dat het toewerken naar het meerjarenperspectief ("werken aan de toekomst) van alle stakeholders, van boeren en ketenpartners tot natuurbeheerders en overheden, de komende jaren veel inspanningen zal vergen. Intensieve samenwerking, het (door)ontwikkelen van nieuwe concepten en verdienmodellen, borgen en monitoren van doelen en het nuttig besteden van forse financiële (rijks)transitiemiddelen, zal veel inzet vragen. Dit vergt een goede afstemming tussen taken en verantwoordelijkheden van individuele gemeenten, provincies en regio. Wij voorzien daarbij dat dit ook een stevig programma op de schaal van de regio vergt.

Landbouwnetwerk Regio Foodvalley
Deze netwerkorganisatie, waar Regio Foodvalley onderdeel van uit maakt, werkt via themagroepen aan concrete stappen voor een betere toekomst van landbouw in onze regio. Regio Foodvalley werkt samen met het Landbouwnetwerk aan het betrekken van stakeholders bij het RPLG en de uitvoering daarvan.
Daarnaast initieert Regio Foodvalley projecten onder de vlag van het Landbouwnetwerk en draagt bij aan financiering van die projecten en van projecten van netwerkpartners.

Schone Luchtakkoord (SLA)
De kernafspraak in het SLA is dat partijen streven naar een permanente verbetering van de luchtkwaliteit. Het doel is om 50% gezondheidswinst te bereiken in 2030 ten opzichte van 2016 en dat we toewerken naar de oude WHO-advieswaarden uit 2005 voor stikstofdioxide en fijnstof. Hiervoor is een uitvoeringsplan opgesteld, waarin de maatregelen zijn opgenomen. Deze hebben voor Regio Foodvalley met name betrekking op landbouw, maar ook mobiliteit, industrie en houtstook vallen hieronder.

Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)
Met Regio Amersfoort werken we beleidsmatig samen met als doel om te komen tot een op elkaar afgestemd functieveranderingsbeleid en een gezamenlijke aanpak binnen de gemeenten in beide regio's en de provincies Gelderland en Utrecht.
Daarnaast werken we, onder het Living Lab Regio Foodvalley Circulair, aan het project Circulaire Toekomst VAB, dat tot doel heeft een bijdrage te leveren aan het sluitend krijgen van circulaire ketens in de regio op het gebied van VAB.

Gebiedsgerichte aanpak Stikstof en Interbestuurlijk Programma (IBP) Vitaal Platteland
Met het IBP Vitaal Platteland werken rijk, provincies, gemeenten en waterschappen samen aan een regiospecifieke benadering van onder meer landbouw, natuur, milieu, kwaliteit van leefomgeving en water. In een aantal kansrijke gebieden, waaronder de Veluwe/Foodvalley wordt samengewerkt. Voor deze regio gebeurt dat langs de volgende lijnen:
- Ontwerpatelier Het agrarisch bedrijf van de toekomst.
- Gebiedsprocessen kringlooplandbouw Veluwe/FoodValley (Veenhuizerveld en Binnenveld). De pilots zijn gericht op verduurzaming van de landbouw en biodiversiteit, en vormen daarnaast de opmaat naar een regio-dekkende gebiedsaanpak stikstof.

- Regionale implementatie Deltaplan biodiversiteit (in de enclave Garderen, Uddel, Elspeet, Speuld).

Verbinding met het programma Voeding voor een gezond leven
Het programma Voeding voor een gezond leven richt zich op de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem met minder impact op het klimaat, waarbij voedsel op een duurzame manier geproduceerd en geconsumeerd wordt. Afgezien van de consumentenkant van deze doelstelling, is deze doelstelling onlosmakelijk onderdeel van het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied wat in 2023 wordt vastgesteld en waarvoor 2024 het eerste volle jaar van uitvoering is. Daarom werken we aan een goede verbinding met dat programma.

Lobby en beïnvloeding
- We zijn actief, onder meer via de VNG, in diverse consultatie- en beïnvloedingstrajecten om de belangen van Regio Foodvalley zo goed mogelijk te behartigen bij de ontwikkeling van beleid en regelingen van de provincies en van het Rijk.
- We leggen en onderhouden contacten met relevante ministeries zoals LNV, I&W en BZK t.b.v. constructieve en integrale samenwerking aan de grote opgaven voor het landelijk gebied. Eén van de doelen is samenwerking in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.
- We werken aan versterking van de samenwerking met Foodvalley NL en FoodNL met als doel om kansen voor samenwerking te benutten, onnodige dubbelingen te voorkomen, kansen voor fondsen vanuit Europese programma's te benutten en last but not least om te zoeken naar meer verbinding tussen top-food-bedrijven enerzijds en de primaire sector met hun directe ketenpartners anderzijds.

Relatie met Regio Deal
Regio Deal Foodvalley richt zich op een regionale en integrale aanpak om de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem te versnellen en de daaraan gekoppelde economische kansen te benutten. De Regio Deal kent drie zogenaamde 'sporen'. Spoor 1 Landbouwtransitie bestaat uit vier projecten die elk bijdragen aan realisatie van onze regionale doelen:
- Emissiereductie van stikstof en fijnstof (opties, sensoring en monitoring, proeftuinen)
- Circulair veevoer (scenario's, sensoring en monitoring, proeftuinen)
- Verbetering van bodem- en waterkwaliteit (opties, proeftuinen)
- Waarderen en verdienen

Deze projecten zijn van groot belang voor een goed perspectief voor de voedselproductie en daarmee voor de realisatie van ons Regionaal Perspectief Landelijk Gebied. We werken daarom aan een manier om deze projecten te verlengen, verbonden aan het RPLG.

Benodigde financiën in:
2024: € 541.000 *
2025: € 531.000
2026: € 522.000
2027: € 543.000

** Dit is een verhoogd bedrag van €169.000 en wordt ingezet ter uitvoering van het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (zie bovenaan pagina 9).*

2.1.2. Voeding voor een gezond leven
Transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem met minder impact op het klimaat, waarbij voedsel op een duurzame manier geproduceerd en geconsumeerd wordt.

Werkprogramma
Voedsel- en eiwittransitie

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda
Om de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem te realiseren zien we vanuit het programma drie rollen voor Regio Foodvalley.
- Aanjagen, versnellen, ondersteunen en verbinden van ontwikkelingen die bijdragen aan de doelen van de Strategische Agenda. Dit geldt voor zowel de activiteiten in de gemeenten en de overstijgende onderwerpen daaruit, als de activiteiten van de partners in de Triple Helix.
- Experimenteren, kennis op doen en innoveren. De ervaringen die we hiermee op doen delen we graag met andere regio's in Nederland en daarbuiten. We willen een landelijke proeftuin zijn. Op verschillende vlakken hebben we dat ook al gedaan zoals binnen de activiteiten van het Network

for Insect Knowledge (NIK), de Proeftuin Voedselverspilling en de activiteiten binnen de Regio Deal.
- Om een duurzaam en gezond voedselsysteem te realiseren beginnen we binnen onze eigen regio, door duurzame gedragsverandering te stimuleren onder onze eigen inwoners. Bewustwording wordt veelal gezien als eerste stap in gedragsverandering. Om die reden is het nuttig om vanuit het programma Voedsel en eiwittransitie breed in te zetten op campagnes om inwoners van jong tot oud bewust te maken van het belang van een goede balans in de consumptie van eiwitten, het tegengaan van voedselverspilling, het belang van de korte keten en keuzes voor gezonde voeding.

We willen deze rollen vervullen op twee niveaus:
- Om echt impact te creëren is het noodzakelijk mee te gaan in de grote maatschappelijke beweging die op de thema's binnen het programma gaande is. Een duurzaam voedselsysteem houdt niet op bij de regio, maar met de ervaringen in de regio kunnen we een bijdrage leveren aan die grote beweging. Het is daarom noodzakelijk hier inzet op te plegen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het meepraten over de uitvoering van de Nationale Eiwitstrategie, de verbinding met de transitie in het Landelijk gebied, de mogelijkheden die de Green Deal in Europa ons biedt en de zaken die er spelen bij onze Triple Helix partners.
- Zorg dragen dat onze regio als voorbeeld kan dienen voor de transitie naar een duurzaam voedselsysteem. Het is daarom van belang om ook hierin goed te kijken welke rol we als regio kunnen vervullen om bedrijven en inwoners in onze eigen regio onderdeel te laten zijn van de transitie. Dit doen we door actief te participeren in de netwerken rond gezonde voeding en bewegen, pilots uit te zetten in de eigen regio, bedrijven te stimuleren innovatief bezig te zijn met productie en gebruik van voeding en de consument bewust te maken dat gezond en duurzaam geproduceerd voedsel voor een groot deel ook uit de eigen regio kan komen.

Relatie met Regio Deal
Er zijn allerlei onderzoeken die in de Regiodeal gedaan worden op het gebied van voeding en gezondheid. In 2024 wordt extra aandacht besteed aan de borging van de resultaten van de Regiodeal (loopt af in 2024) in het programma Voeding voor een gezond leven en het identificeren van vervolgstappen die naar aanleiding hiervan vanuit het programma moeten worden gezet.

Doelen Voeding voor een gezond leven
<u>Eiwittransitie:</u>
- Duurzame productie van dierlijke en plantaardige eiwitten
- Inwoners bewust maken en meer gebruik laten maken van (alternatieve) plantaardige eiwitten

<u>Voedselverspilling:</u>
50% minder voedselverspilling in 2050

<u>Korte ketens:</u>
Aanbod van regionale producten vergroten
Bekendheid bij inwoners en afname van regionale producten vergroten.

<u>Gezonde voeding:</u>
Bevorderen van gezonde voeding en leefstijl voor behoud van vitaliteit/ kwaliteit van leven

Benodigde financiën in:
2024: € 256.000
2025: € 267.000
2026: € 278.000
2027: € 290.000

2.1.3. Energietransitie
Regio Foodvalley heeft de ambitie om in 2050 een energieneutrale regio te zijn en in 2030 een CO_2-reductie gerealiseerd te hebben van 55% ten opzichte van 1990.

Werkprogramma
Energie

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de energiedoelen van de Strategische Agenda

- Versnellen en mogelijk maken van projecten gericht op duurzame opwek van energie, energiebesparing en CO_2-reductie, zodat Regio Foodvalley in 2050 energieneutraal is, met behoud van landschappelijke kwaliteiten en de aantrekkelijke leefomgeving.
- Verduurzaming van de bebouwde omgeving (isolatie, besparen en aardgasvrij) en ontzorging van huiseigenaren en bewoners.
- Verduurzaming van bedrijventerreinen in relatie tot zon-op-dak, infrastructuur en energiebesparing
- Regionaal programmeren en prioriteren van de benodigde uitbreiding van netcapaciteit en infrastructuur. Dit doen we in samenhang met andere opgaven en met de partners in de regio.
- We leggen de verbindingen met andere thema's in de regio en via de Regionale Energie Strategie met het landelijk programma NPRES. Zo continueren wij de interbestuurlijke samenwerking en samenwerking met andere stakeholders, zodat projecten gebiedsgericht opgepakt worden en integrale belangenafweging plaatsvindt tussen verschillende opgaven in dezelfde ruimte.
- Inventariseren van mogelijkheden voor het creëren van extra werkgelegenheid in onze regio door in te zetten op opleidingsmogelijkheden en banen rondom het realiseren en aanpassen van de netinfrastructuur en de warmtetransitie.

Relatie met Regio Deal

De Regio Deal zet in op versnelling van klimaatneutrale en circulaire landbouw, het beperken van emissies, maar ook het tegengaan van voedselverspilling, kortere voedselketens en stimuleren van consumenten tot het maken van gezonde en duurzame voedingskeuzes. Dit heeft een positief effect op CO_2 reductie (bijvoorbeeld door beperktere transportbewegingen) en draagt bij aan besparing.

Doelen Energietransitie

- Ondersteunen, organiseren en uitvoeren van regionale projecten en activiteiten voor het behalen van de RES 1.0-doelstellingen. Deze projecten en activiteiten dragen ook bij aan de doelen van de Strategische Agenda en bestaan onder andere uit:
    - Lokale en regionale communicatie. Zo zetten we in op regionale campagnes over o.a. besparen, duurzame opwek en de warmtetransitie
    - Vergroten van draagvlak en kennis onder inwoners en bedrijven door hen te betrekken bij de energietransitie. Dat gebeurt vooral lokaal, maar indien noodzakelijk en van toegevoegde waarde ook regionaal.
    - We monitoren de voortgang van lokale initiatieven en projecten binnen de regio Foodvalley die bijdragen aan duurzame opwek van energie, energiebesparing en de warmtetransitie.
    - We monitoren de voortgang van (lokale) bijdragen aan duurzame opwek (zonne-energie op dak, land en restgronden en grootschalige opwek windenergie en zon) in samenhang met de netcongestieproblematiek.
    - We doen aan Kennis delen en dragen waar mogelijk en van toegevoegde waarde bij aan innovatieprojecten.
    - We monitoren de voortgang van (lokale) bijdragen aan 1,5% energiebesparing per jaar en activiteiten gericht op CO_2-reductie.
- De RES 2.0 bevat enerzijds een actuele stand van zaken van de cijfermatige onderbouwing van duurzame opwek en het bod en een concretisering van de plekken voor opwek van duurzame energie (voortgangsmonitor RES 2.0, 2023). Daarnaast kan een herijking door het actualiseren van de RES1.0 plaatsvinden met mogelijk het door ontwikkelen van strategie en beleid dat voortkomt uit de ervaringen met de uitvoering en maatschappelijke ontwikkelingen. Als een herijking door het actualiseren van de RES 1.0 dient plaats te vinden, zal de uitvoering daarvan plaatsvinden in de 2^{e} helft 2023 en de eerste helft van 2024 Voor het doorlopen van het proces richting herijking RES 2.0 zal gewerkt worden met een brede betrokkenheid van stakeholders. Het opleveren en eventueel het laten vaststellen van de RES 2.0 zal – indien van toepassing – waarschijnlijk medio 2024 plaatsvinden.
- Verbinding concretiseren tussen de RES en de warmtetransitie en het actualiseren van de Regionale Structuur Warmte (RSW). Dit is ook een onderdeel van de voorgangsmonitor RES2.0 in samenhang met de RSW 2.0 (Regionale Structuur Warmte).
- Continueren van strategisch overleg tussen bestuurders en andere partijen zoals de woningbouwcorporatie over Verduurzaming van de gebouwde omgeving (BO Wonen en Duurzaamheid) en verbinding leggen met de RES.
- Door ontwikkelen van Samenwerkende Energieloketten regio Foodvalley (vooral gericht op inwoners). We onderzoeken mogelijkheden voor vergroten slagkracht energiecoöperaties bijvoorbeeld door kennisdelen en fondswerving.
- Door ontwikkelen van het verduurzamen van bedrijventerreinen in relatie tot zon-op-dak, infrastructuur en energiebesparing. Hierbij zal in nauwe samenwerking met andere partijen

worden bekeken hoe uitvoering van Label C een bijdrage kan leveren een de doelstellingen van de Energietransitie.

- Regionale afstemming over de planning en prioritering van uitbreiding netcapaciteit en infrastructuur. Inclusief de raakvlakken met de uitbreiding van netcapaciteit die nodig is voor andere ontwikkelingen vanuit industrie, mobiliteit, bedrijventerreinen en woonopgave. Goede afstemming tussen projecten onderling en de benodigde uitbreiding van netinfrastructuur, zodat doelmatige investeringen worden gedaan en efficiënt met de middelen wordt omgegaan.
- Verbinding en afstemming met andere thema's en opgaven van de regio zoals de Woonagenda 2.0 (thema duurzaam wonen), Bereikbaarheidsagenda Regio Foodvalley, Regio Deal (Klimaat neutrale en circulaire landbouw), Programma Voedsel (korte ketens), Human Capital en Programma Circulaire economie.

Benodigde financiën in:
2024: € 239.000
2025: € 248.000
2026: € 257.000
2027: € 266.000

2.1.4. Human Capital

Het programma Human Capital heeft als hoofddoel om middels activiteiten bij te dragen aan een goed functionerende arbeidsmarkt in Regio Foodvalley en door middel van een goed functionerende arbeidsmarkt bij te dragen aan een economische topregio Foodvalley waarin het goed wonen, werken, leren en leven is.

Werkprogramma
Werkgelegenheid

De Strategische Agenda 2020-2025 vormt het strategische overkoepelende kader voor de Human Capital Agenda. Een Human Capital Agenda is gericht op het versterken van de economische structuren en de verbindingen tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt op (middel) lange termijn. In de Human Capital Agenda raken genoemde domeinen elkaar omdat het gaat over de gehele (potentiële) beroepsbevolking: werkenden, werkzoekenden, niet actief arbeidspotentieel en studenten. De nadruk ligt op de verbinding tussen werken, leren en innoveren. In de uitvoerende rol ligt het zwaartepunt bij de ondernemers/werkgevers en bij het (domein) onderwijs.

In de eerste helft van 2022 is gewerkt aan het ontwikkelen van een Human Capital Agenda voor de komende jaren, in elk geval tot en met 2025, maar ook verder. Op het moment van schrijven van deze kaderbrief wordt de agenda verder uitgewerkt in concrete acties en interventies. De hoofdthema's in de Verdieping van de Strategische Agenda zijn zo opgesteld dat daarbinnen voldoende ruimte is om deze verdiepingsslag verder uit te werken.

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda
Regio Foodvalley heeft te maken met een aantal urgente thema's. Onder andere een zeer krappe arbeidsmarkt en daardoor aanhoudende tekorten in nagenoeg alle sectoren, een veranderende demografie, verschuiving van waarden van de jongere generatie (bijv. ten aanzien van flexibilisering), onvoldoende aansluiting van vaardigheden, skills en competenties bij de vraag en de ontwikkelingen op dit terrein in de onderwijskolom.

Voor 2024 zijn in elk geval de volgende thema's van groot belang voor een goed functionerende arbeidsmarkt:

1. <u>Leven Lang Ontwikkelen</u>
   Initiatieven op het gebied van (bij/om)scholing van zittend en toekomstig personeel, zodat medewerkers hun ervaring en ontwikkelde competenties inzetten op de plek waar ze het meeste nodig zijn:
   - Transities vormgeven: voor ieder probleem op de arbeidsmarkt zijn de mensen deels aanwezig, maar op de verkeerde plek.
   - Duurzame inzetbaarheid: mensen vanuit het vak van het verleden opleiden voor de kansen van de (nabije) toekomst.

2. Elk Talent telt
   Welke initiatieven dragen bij aan het beter bereiken van het zgn. ‘onbenutte arbeidspotentieel’, te weten de beroepsbevolking in Regio Foodvalley die ofwel in deeltijd werkzaam is of nog niet werkzaam is op arbeidsmarkt.
   - Het aantal mensen dat (on)vrijwillig niet deelneemt aan de arbeidsmarkt, wordt tot een minimum bereikt. We ondersteunen parttimers die meer willen werken, werknemers die van baan en/of sector willen switchen en bereiken hen die (nog) niet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.
   - Uitgangspunt hierbij is de keuze en inzet van het individu en dienst talenten/competenties. Een effectieve arbeidsmarkt vraagt om het individu in staat te stellen zich een leven lang door te ontwikkelen, op elk niveau.
3. Toptalent kiest voor de regio
   Hoe behouden we toptalent voor de regio/ hoe zorgen we ervoor dat we aantrekkelijk zijn voor instroom van toptalent naar de regio.
   - Het binden en boeien van talent gebeurt op alle niveaus en binnen alle sectoren:
   - Investeren in de bekendheid van de mogelijkheden die de regio biedt voor talent;
   - Optimale leefomgeving en bereikbaarheid is cruciaal. Investeringen afstemmen o.b.v. persona’s te werven medewerkers;
   - Van werk naar werk en omscholing: stimuleren dat medewerkers zich nu al ontwikkelen zodat zij in de toekomst optimaal inzetbaar blijven.

Relatie met Regio Deal
Bij de ontwikkeling van de Human Capital Agenda voor de komende jaren zal expliciet worden gekeken op welke manier deze agenda ook aansluit op het realiseren van de ambities in de Regio Deal.

Benodigde financiën in:
2024: € 379.000
2025: € 390.000
2026: € 401.000
2027: € 412.000

2.1.5. Innovatie, clustervorming en circulair
De regio bouwt aan een toekomstbestendige regionale economie door stimulering van innovatie, clustervorming en circulair ondernemen.

Werkprogramma
Economie

Zo draagt het programma in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda
- Vergroten van samenwerking in grotere en kleinere clusters en netwerken.
- Vergroten van samenwerking en effectiviteit bij innovatie en Human Capital initiatieven.
- Tot stand brengen van kennisinteractie tussen ondernemers in de Maakindustrie en Food industrie en Food gerelateerde bedrijven in de regio.
- Effect van het Programma Living Lab Regio Foodvalley Circulair vergroten. Realiseren van innovatieve ketenprojecten, verbinden onderwijs en mkb en uitbreiding inhoudelijke thema’s door werkplaatsen.

Relatie met Regio Deal
Relatie met spoor 3 van de Regio Deal: Kennis & Innovatie

Doelen innovatie en clustervorming
- Verdubbeling van de externe innovatie (meer onderlinge samenwerking en crossovers) van 17% naar 35%,
- Toename in productinnovatie (verbeteringen van producten) van 50% naar 60%,
- Toename in procesinnovatie (verbeteringen van productie- of bedrijfsprocessen) van 43% naar 53%,
- Toename in marktinnovatie van 19% naar 29%, met name binnen clusters.

Doelen circulaire economie
- Duurzamer gebruik van grondstoffen
- Meer concurrerend vermogen
- Regio Foodvalley als innovatieve kennisregio

Benodigde financiën in:
2024: € 255.000
2025: € 266.000
2026: € 277.000
2027: € 288.000

2.1.6. Fysieke randvoorwaarden (economie en mobiliteit)

Regio Foodvalley wil een aantrekkelijke locatie zijn voor bedrijven in de kennisdomeinen Agri en Food, ICT, Poultry, maakindustrie en logistiek. Regio Foodvalley werkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio, rekening houdend met de waarden slim, duurzaam en gezond, aan goede vestigingslocaties en digitale ontsluiting.

Werkprogramma's
Economie
Mobiliteit

Zo draagt het programma economie in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda

- Zorg dragen voor voldoende toekomstbestendig aanbod van bedrijventerreinen van de juiste kwaliteit, waarbij de toekomstige marktbehoefte (volgens de prognoses) het uitgangspunt is.
- Behoud van de leefbaarheid door leegstand in binnenstedelijke gebieden te voorkomen die als gevolg van PDV kan ontstaan.
- Tijdig bijstellen van beleidsambities. Signaleren welke kantoorlocaties nodig zijn om de ambities van Regio Foodvalley maximaal te realiseren en tegelijkertijd het lokale en regionale bedrijfsleven optimaal te blijven accommoderen.
- Inzicht in uitwerking ambities en signaleren trends bedrijventerreinen.
- Stimuleren van jong ondernemerschap.
- Actief participeren in verschillende ruimtelijke trajecten en mede richting geven aan lange termijn vraagstukken en (rijks)investeringen. Daarbij streven we naar een goede balans tussen de verschillende opgaven.
- Ondernemers in verbinding brengen met de juiste instanties en personen, en meerwaarde creëren door het koppelen van ondernemers aan regionale programma's.

Doelen Economie behalen door
Goede werklocaties, de regio wil;

- 'Haar' bedrijven en instellingen in alle levensfasen huisvesten en faciliteren.
- Werklocaties ontwikkelen en deze in hun onderlinge samenhang bezien.
- Inzetten op complementariteit i.p.v. concurrentie van deze werklocaties en neemt daar een actieve rol in.

Benodigde financiën in:
2024: € 160.000 *
2025: € 159.000
2026: € 138.000
2027: € 182.000

** Door de veranderende marktsituatie; invloed Covid en andere, meer kwalitatieve, vraag naar kantoorruimten is de verwachting dat het budget om te komen tot een actualisatie van het regionaal kantorenbeleid te krap is. Voorgesteld wordt het budget te verhogen met €10.000,-.*

Zo draagt het programma mobiliteit in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda
Slimmer: we benutten onze netwerken optimaal met inzet van gedragsmaatregelen en slimme verkeerstechnieken; alleen voor specifieke situaties zetten we in op uitbreiding of zelfs nieuwe aanleg van infrastructuur, met efficiënt ruimtebeslag en een goede kosten-batenanalyse.
Duurzamer: we kiezen die maatregelen die zorgen voor minder CO2-uitstoot en verbetering van de luchtkwaliteit. Dit kan door minder te reizen/samen te reizen, bewust te kiezen voor schonere transportmiddelen (fiets, spoor, hoogwaardig OV) en duurzaam autogebruik (autodelen, zero-emissie auto's). Binnen de ruimtelijke ontwikkelingen wordt gestuurd op nabijheid van locaties voor wonen / werk / voorzieningen.
Gezonder: Regio Foodvalley heeft ook het imago van een gezonde regio. We werken aan een toename van het fiets/ebike-gebruik en een goede leefomgeving (luchtkwaliteit, veiligheid).

Deze strategie wordt in de Bereikbaarheidsagenda 2023 - 2026 uitgewerkt in drie programmalijnen.
- Bovenregionale bereikbaarheid
- Regionale bereikbaarheid
- Kernambities Veilig, Schoon en Slim

Doelen Mobiliteit
- We zorgen ervoor dat de regio vanuit alle richtingen goed bereikbaar is.
- We zorgen ervoor dat de regio optimaal en comfortabel bereikbaar is.

Benodigde financiën in:
2024: € 161.000
2025: € 168.000
2026: € 175.000
2027: € 182.000

2.1.7. Quality of Living (wonen en ruimte)
Het vergroten van de aantrekkelijkheid en wervingskracht van het wonen en leven in Regio Foodvalley. De regio heeft unieke landschappen, karakteristieke en vitale dorpen en steden. Onze ambitie is om de uitdagingen die er zijn zo te benutten dat het de identiteit van de regio versterkt.

Werkprogramma's
Wonen
Ruimte

Zo draagt het programma wonen in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda
Het hoofddoel van het programma Wonen is om de woonopgave in Regio Foodvalley af te stemmen en te sturen. Leidraad voor het werkplan 2024 zal zijn het Regionaal Actieprogramma Wonen 2021-2024. Dit tegen de achtergrond van de uitvoering van de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool en het met het Rijk afgesloten Verstedelijkingsakkoord. Belangrijk is daarnaast dat het Rijk in het voorjaar 2022 het Nationale Woon- en Bouwagenda en Programma Woningbouw heeft vastgesteld. Meer woningbouw en vooral meer betaalbaar woningbouw zijn terug op de Rijksagenda. Dit leidt begin 2023 tot een Woondeal tussen de regio, provincies en het rijk over aantallen betaalbare woningbouw tot en met 2030, zowel in de huur- als de koopsector. De uitvoering van die Woondeal is een tweede factor voor de regionale samenwerking in 2024.

In 2024 zal binnen het programma wonen op hoofdlijn nog steeds gewerkt worden aan de doelen van de Strategisch Agenda. Tegelijk zijn een aantal doelen geconcretiseerd en worden nieuwe accenten gelegd. Gezien de opgave om tot 2040 40.000 nieuwe te realiseren, woningen waarvan 25.000 tot en met 2030, werken gemeenten, regio, woningcorporaties en marktpartijen steeds nauwer samen. Ook omdat bij de woningbouw betaalbaarheid nu voorop staat: bijna 30% sociale huur en 33% betaalbare koop.
Onveranderd is dat woningbouw en wonen een belangrijke kwalitatieve opgave vormen. Dat betekent werken aan Vitale en duurzame steden, dorpen en wijken, met name als gaat om verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en voldoende maatschappelijke voorzieningen. Die kwalitatieve opgave heeft nog meer gewicht gekregen met de verschillende nieuwe programma's voor Wonen en Zorg en Duurzaamheid die het Rijk in het voorjaar van 2022 heeft geïntroduceerd.

Doelen wonen
In het Actieprogramma Wonen zijn de volgende programmalijnen onderscheiden waar ook in 2023 volop aan gewerkt zal worden.
1. Stimuleren (betaalbare) woningbouw
2. Duurzaamheid
3. Wonen en Zorg

Hoe wordt gewerkt aan de hoofddoelen van de Strategische Agenda?
- Voldoende woningen en woningbouw (d.m.v. programmalijn 1)
- Gedifferentieerde en hoogwaardige woningvoorraad (d.m.v. programmalijn 1)
- Vitale en duurzame steden en wijk (d.m.v. programmalijnen 2 en 3)

In het Regionaal Actieprogramma Wonen zijn per programmalijn de ambitie en deelprojecten bepaald. Elke programmalijn kent een adoptiegemeente met een bestuurlijke en ambtelijke trekker (in programma 1 zijn dat twee adoptiegemeenten). De adoptiegemeenten nemen het initiatief en dragen

verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke uitwerking van de programmalijn. De adoptiegemeenten worden ondersteund door de inzet van een procesregisseur. De procesregisseur ondersteunt de uitvoering van het actieprogramma.
Voor de uitvoering van de regionale woondeal en het in 2023 vast te stellen bestuursconvenant is een projectleider actief die nadrukkelijk samenwerking zoekt met gemeenten, corporaties en bouwende marktpartijen.

Benodigde financiën Wonen in:
2024: € 217.000 *
2025: € 225.000
2026: € 233.000
2027: € 241.000

** Dit is een verhoging van €40.000 en is nodig voor:*

Uitvoering van de afspraken in de Woondeal en Bestuursconvenant.
In Q1 2023 ondertekenen rijk, provincies en Regio Foodvalley de woondeal. Centraal daarin staan inhoudelijke afspraken over woningbouwaantallen tot en met 2030 en de betaalbaarheid ervan. Naar verwachting wordt in Q2 2023 tussen gemeenten een bestuursconvenant gesloten, aangevuld met afspraken tussen gemeenten, woningcorporaties en marktpartijen. Het doel van het bestuursconvenant en de genoemde afspraken is om betere samenwerking tussen gemeenten, corporaties en marktpartijen te bewerkstelligen. Denk aan het maken van afspraken over grotere bouwstromen, het standaardiseren van kwaliteitseisen over woonproducten en het tussen gemeenten afstemmen van omgevingseisen bij woningbouwprojecten en ook regels bij sociale huur door marktpartijen.

Versterking van de inzet op het Actieprogramma o.a. vanwege de rijksprogramma's
De programma's voor Wonen en Zorg en voor Duurzaamheid bevatten de uitvoering van een beleidsintensivering waar ook de regio een rol in dient te nemen. Het is de verwachting dat dit leidt tot een herijking van het actieprogramma op de programmalijn Wonen en Zorg en de programmalijn Duurzaamheid. Van belangrijk is ook dat het Rijk voornemens is per 1 januari 2024 de Wet op regie Volkshuivesting ingevoerd te hebben die meer interventiemogelijkheden van overheden mogelijk moet maken. Dat geeft meer kansen maar ook noodzaak tot regionale afstemming en samenwerking.

Versteviging van de bijdrage aan de uitvoering van het Verstedelijkingsprogramma waar Wonen een dominante bouwsteen van is.
Het in Q4 2022 af te sluiten Verstedelijkingsakkoord leidt tot een meerjarig Verstedelijkingsprogramma. De bouw van 40.000 woningen tot 2040 speelt daarin een prominente rol.

Zo draagt het programma ruimte in 2024 bij aan de doelen van de Strategische Agenda
In de Strategische Agenda is geconstateerd dat de ontwikkelingen die vanuit verschillende domeinen op de regio afkomen (zoals de woningbouwopgave, landbouwtransitie, energietransitie, mobiliteit, recreatie en natuur en landschap) en met elkaar strijden om de beperkte beschikbare ruimte. "Het goed afwegen en verknopen van deze, soms tegenstrijdige belangen, naar een win-win situatie zal een belangrijke opgave worden, waarbij regionale afstemming en voor sommige onderdelen bovenregionale afstemming noodzakelijk is." (Strategische Agenda 2020 - 2025, p.17) Binnen het werkprogramma ruimte wordt deze regionale en bovenregionale afstemming vormgegeven. Daarmee vormt het de ruimtelijke doorvertaling van de Strategische Agenda.

Doelen ruimte
Het doel is om integrale afwegingen in het ruimtelijk domein mogelijk maken, zodat er goede regionale ruimtelijke verdeling plaatsvindt waardoor het karakter van de regio behouden en versterkt wordt.

In de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley werken we langjarig samen met andere overheden (Rijk, provincies, waterschappen) aan deze opgaven. De komende jaren zal daarbij meer en meer de stap van strategie naar uitvoering gezet worden. Zo geven we vervolg aan dat wat in de onderzoeksagenda's bij de Verstedelijkingsstrategie is aangekondigd. Dit betekent dat we toewerken naar investeringsrijpe voorstellen en dus meer gaan doen aan detailleren en onderbouwen. Hierin zal nadrukkelijker de verbinding met andere (Rijks)programma's gezocht worden, met name het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het Nationaal Programma Regionale Energie Strategieën (NPRES).

Om te komen tot investeringsrijpe voorstellen is voorbereidend onderzoek nodig. De financiële inzet van het programma ruimte zal hier in belangrijke mate op gericht zijn. Gezien het integrale karakter zullen de onderzoeksvragen betrekking veelal hebben op meerdere programma's en sectoren (mobiliteit, verstedelijking, duurzaamheid, economie etc.).

Relatie met Regio Deal
Zowel Quality of Living als Fysieke Randvoorwaarden zijn randvoorwaardelijke programma's en hebben met name indirect een relatie tot de Regio Deal. Inhoudelijke relaties zijn er wanneer de Regio Deal een ruimtelijk aspect krijgt. Dit is bijvoorbeeld het geval binnen het spoor Landbouwtransitie wanneer het gaat om ruimte om te ondernemen, verdienmodellen en meetsystemen. Hier ligt relatie met het Landbouwperspectief (onderdeel van de Regionale Ruimtelijke Verkenning). Binnen het spoor Voeding voor een gezond leven gaat het bijvoorbeeld om het streven naar een gezonde voedselomgeving.

Benodigde financiën in:
Ruimte
2024: € 82.000
2025: € 85.000
2026: € 88.000
2027: € 92.000

2.2. COMMUNICATIE

Het Communicatieplan 2020-2025 geeft koers aan alle communicatieacties en uitingen met Regio Foodvalley als afzender. Het beschrijft de doelen, strategie, positionering, boodschappen en de uitvoering.
Regio Foodvalley streeft naar duurzame, consequente en consistente communicatie. Wij bieden een podium aan de programma's, projecten en alle initiatieven uit de Strategische Agenda en wij staan in verbinding met ons netwerk.

Communicatiedoelstellingen
- Regio Foodvalley meer zichtbaar maken bij bedrijven, onderwijs-/ kennisinstellingen en inwoners van de regio.
- Communicatie-inspanningen meetbaar maken; daarmee krijgen we meer inzicht in het effect van onze inzet en komen we meer te weten over de relevatie van onze content.
- Partners uit de Strategische Agenda actief informeren over de inhoud, processen en de voortgang van de verschillende thema's.

Communicatie draagt bij aan de onderlinge samenwerking tussen organisaties met als doel de samenwerking te vergroten, te stimuleren en uit te dragen onder de doelgroepen. Om die reden wordt ook samengewerkt met de mensen die de communicatie van de Regio Deal Foodvalley verzorgen.

Wij intensiveren de komende jaren de communicatie met onze doelgroepen. Wij deden in 2022 onderzoek hoe wij onze content nog beter kunnen inzetten om de doelgroep ondernemers te bereiken. Naar aanleiding van een panelonderzoek, enquêtes, polls via LinkedIn en zoekwoordenonderzoek vernieuwen wij onze communicatiemiddelen.

Ontdek, Ontmoet & Beleef Regio Foodvalley
Hoe gaan wij dat doen?
- één keer per vier jaar (in het voorjaar ná de gemeenteraadsverkiezingen) organiseren wij een meerdaagse brede netwerkbijeenkomst met bedrijfsbezoeken. Deze grote bijeenkomst organiseren wij in samenwerking met de Regio Deal Foodvalley. Hiervoor gebruiken wij de website www.regiofoodvalleydays.nl.
- Regio Foodvalley heeft een samenwerking met de FOV op het gebied van communicatie. Wij publiceren relevante content voor ondernemers op het platform chainels en zijn zichtbaar bij de business events van de bedrijvenkringen
- Ieder jaar (met uitzondering van het jaar waarin de gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden) organiseren wij (in juni) een regiotoer voor raadsleden. Het doel van de regiotoer is kennisdelen en kennismaken. De uitnodiging delen wij met de andere partners van de Strategische Agenda en de Economic Board.
- Voortzetten van (online) magazine Groei, waar bedrijven, organisaties en projecten worden uitgelicht.

- Advertenties in (zakelijke) magazines
- Raadsleden informeren wij over actuele thema's uit de Strategische Agenda via informatiebijeenkomsten (2-3x per jaar). Statenleden van provincie Utrecht en Gelderland ontvangen ook een uitnodiging.
- We zetten meer in op bekendheid van Regio Foodvalley bij de inwoners door het actief te publiceren op social media, free publicity en maken van human interest verhalen.
- De website www.ontdekregiofoodvalley.nl verder te ontwikkelen om inwoners de parels van Regio Foodvalley te laten ontdekken.
- Eens in de vier jaar wordt een brede netwerkbijeenkomst georganiseerd. De volgende is in 2026 en hiervoor is extra budget opgenomen.

2.3. PUBLIC AFFAIRS

Public Affairs is het strategische proces van inspelen op (politieke) besluitvorming, veranderingen in de maatschappij en de publieke opinie die van invloed zijn op het functioneren van de eigen organisatie.

Wat betekent dit voor Regio Foodvalley?

- Public Affairs werkt - zowel bestuurlijk als ambtelijk - aan een sterke positionering van Regio Foodvalley zodat zij een betrouwbare en invloedrijke gesprekpartner is voor externe partijen. De Economic Board speelt hierbij een belangrijke rol.
- Wij realiseren hiermee een belangrijke randvoorwaarde voor impactvolle regioprogramma's en wij dragen hiermee bij aan het realiseren van de ambities zoals die zijn omschreven in de Strategische Agenda 2020-2025.
- Wij maken, om deze rol effectief en efficiënt te vervullen, gebruik van een procesmatige aanpak op stakeholdermanagement, communicatie en beïnvloeding.
- We houden rekening met en wij anticiperen op veranderingen in provinciaal, nationaal en Europees beleid (bijvoorbeeld na verkiezingen of na de start van een nieuw kabinet) en ontwikkelingen in het publieke debat (bijvoorbeeld over klimaat).
- Regio Foodvalley heeft een goede uitgangspositie in het speelveld waarin beleid, wet- en regelgeving wordt gemaakt en waarin fondsen worden verdeeld. Dit geldt in Europees verband en in toenemende mate in Den Haag en op provinciaal niveau.
- De samenwerkingsverbanden met andere Europese regio's (zoals Östergötland (Zweden) en Business Region Aarhus (Denemarken)) zijn essentieel voor het realiseren van nieuwe Europees gefinancierde programma's.

Waar houden we ons in 2024 mee bezig op het gebied van Public Affairs?

- We bouwen de samenwerking met twee andere foodregio's (Greenport Venlo en Agri Food Capital in Food NL) verder uit en richten ons daarbij vooral op het positioneren van Food NL in Brussel en de Europese fondsen op het gebied van onze twee dna-onderwerpen landbouw en voeding.
- In 2024 worden de drie programma's 1) landbouw en vitaal platteland, 2) voeding voor een gezond leven, 3) innovatie, clustervorming circulair van Regio Foodvalley mede door externe gelden gefinancierd.
- In 2024 worden minimaal 3 lobbysuccessen gerealiseerd die bijdragen aan de doelen van de programma's. Deze doelen worden in 2023 met de programmamanagers geformuleerd.
- Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley.
- In 2024 wordt de positie van de Economic Board bij het uitdragen van regionale belangen richting regio, Rijk en Brussel versterkt.
- In 2024 wordt in samenwerking met de Regiodeal en de Economic Board een werkbezoek van 'Den Haag' aan Regio Foodvalley georganiseerd.

2.4. ONDERSTEUNING BESLUITVORMINGSPROCES

Het regiokantoor ondersteunt de processen van beleidsvorming en besluitvorming voor de samenwerkende gemeenten en daarnaast ook het functioneren van de Economic Board Regio Foodvalley. Deze ondersteuning is gericht op transparante, heldere besluitvorming die recht doet aan de ambities van de Strategische Agenda. Bij deze besluitvorming zijn geen bevoegdheden overgedragen van raden en colleges naar de Gemeenschappelijke Regeling, maar zijn taken opgedragen.

Dit betekent dat raden en colleges goed aangesloten moeten blijven op de onderwerpen en activiteiten van de regio. Dit organiseert de regio door:

- Regelmatige nieuwsbrieven (minimaal zes per jaar)
- Drie of vier raadsinformatiebijeenkomsten per jaar
- Twee edities van Groei, het magazine van de regio
- Een actueel overzicht van alle projecten waar de regio bij betrokken is op de website
- Eens per jaar een aanvullende voortgangsrapportage
- Regelmatig een raadsinformatiebrief (bij actuele onderwerpen)
- Zes bijenkomsten van de regiocommissie per jaar, waarbij naar de actualiteit en de kwaliteit van processen van regionale besluitvorming wordt gekeken
- Op aanvraag presentatie voor raad of raadscommissie over regionale thema's

Daarnaast kijkt de regio voortdurend naar nieuwe mogelijkheden om gemeenteraden en andere belanghebbenden goed te informeren over de regionale ambities, activiteiten en besluitvorming. Hierbij kan gedacht worden aan zaken als een online thema-uitzending of een regiotour.
In 2022 is een succesvolle pilot regionaal raadsgesprek rondom de Verstedelijkingsstrategie georganiseerd op initiatief van de Regiocommissie. De bedoeling is om dit vaker te organiseren.

Het is niet alleen belangrijk gemeenteraden goed te informeren, maar het is minstens zo belangrijk gemeenteraden op het juiste moment te betrekken bij (grote) regionale trajecten zoals visievorming (van Strategische Agenda tot Woonvisie en van RES tot Voedselvisie) en raden kaders te vragen. Het regiobestuur hecht aan goede betrokkenheid van raden en realiseert zich dat samenwerking met andere gemeenten en met triple helixpartners kan leiden tot een 'ver-van-mijn-bed-show-gevoel' als raden onvoldoende aangesloten zijn. En dat doet geen recht aan het belang van de regionale én triple helixsamenwerking.

3. FINANCIËLE CYCLUS & PROCES

3.1. PROCES VASTSTELLING KADERBRIEF 2024-2027

Portefeuillehoudersoverleggen
In de beide portefeuillehoudersoverleggen van 1 december 2022 is de door de ambtelijke overleggen voorbereide Kaderbrief 2024 - 2027 besproken.

Regiobestuur
De Kaderbrief 2024-2027 is eind oktober meningsvormend behandeld en vervolgens ter vaststelling aangeboden aan het regiobestuur voor de vergadering van vrijdag 9 december 2022.

Raadsbijeenkomst / Regiocommissie
In een bijeenkomst voor gemeenteraden op 18 januari 2023 worden de raden vroegtijdig én gezamenlijk in positie gebracht om kaders aan het regiobestuur mee te geven over doelen en inzet. Daarnaast spreekt in januari de Regiocommissie over de kaderbrief.

Gemeenteraden
De Kaderbrief 2024 - 2027 raakt aan het budgetrecht van gemeenteraden. Raden worden gevraagd om wensen en bedenkingen te uiten. De kaderbrief wordt uiteindelijk uitgewerkt in de meerjarenbegroting die uiterlijk 15 april 2023 aan de raden wordt aangeboden.

4. FINANCIËLE KADERS 2024-2027

4.1. PRIJSINDEXERING BUDGETTEN

Voor Regio Foodvalley is de CAO voor gemeenteambtenaren van toepassing. Omdat het grootste deel van het regiobudget aan salarissen wordt besteed, zijn de cao-onderhandelingen belangrijke ontwikkelingen om te volgen. In 2022 zijn ambtenarensalarissen ongeveer 6,5 procent gestegen ten opzichte van 2019.
Verwacht wordt dat de cao in 2023 en 2024 gematigd verder zal stijgen. Om die reden zal in de begroting gerekend worden met een verwachte stijging van de salarislasten van 4%. Ook de overige posten in de begroting zullen conform de CPB-prijsindex worden opgehoogd. Deze prijsindexering voor 2023 is 4,4%. In de begroting rekenen we daarom met een verwachte prijsindexering van 4% (op alle posten behoudens personeelslasten).

De meerjarenbegroting 2024-2027 zal, behoudens de hiervoor genoemde prijscompensatie, niet verhoogd worden. Eerst vernieuwen wij, in samenspraak met de gemeenteraden en onze partners, onze Strategische Agenda; pas daarna komt aan de orde of bij een gewijzigd ambitieniveau een gewijzigde begroting nodig is. Dat is de juiste volgorde.

Bij het berekenen van de gemeentelijke bijdrage worden de cijfers van het CBS gebruikt. Het CBS publiceert maandelijks de nieuwe inwoneraantallen. Voor de begroting 2024 hanteren we de CBS-opgave van het aantal inwoners per gemeente op 1 januari 2023. De in de kaderbrief opgenomen bijdrage per gemeente is gebaseerd op de cijfers van 2022. In februari wordt een herberekening gemaakt op basis van de dan bekende inwonersaantallen per 1 januari 2023.

4.2. MEERJARENRAMING 2024-2027

Uitgangspunt voor de Kaderbrief 2024-2027 is de dit jaar vastgestelde meerjarenbegroting 2023-2026, jaarschijf 2024. Op het begrotingsjaar 2023 heeft onlangs een prijscompensatie plaatsgevonden, die een structureel effect heeft. In onderstaande tabel is dit weergegeven. Dit vormt de nieuwe basis voor 2024. In de kaderbrief 2024-2027 hebben we hierover een indexatie gerekend van 4%. Deze indexering is gebaseerd op de herziene indexering van 2023.

	UITWERKING KADERBRIEF 2024				
	2023	2024	2025	2026	2027
Meerjarenbegroting 2023-2026	€ *1.232.000*	€ 1.260.000	€ 1.286.000	€ 1.303.000	
aanpassing indexatie 2023	€ *38.000*	€ 34.000	€ 35.000	€ 35.000	
Aangepaste meerjarenbegroting 2023-2026	**€ -**	**€ 1.294.000**	**€ 1.321.000**	**€ 1.338.000**	
Versterking slagkracht Regio*		€ 458.000	€ 458.000		
Budget communicatie				€ 50.000	
Indexatie 2024-2027		€ 96.000	€ 121.000	€ 144.000	
Kaderbrief 2024-2027	€ *1.270.000*	€ 1.848.000	€ 1.900.000	€ 1.532.000	€ 1.539.000
	2023	2024	2025	2026	2027
BIJDRAGE PER GEMEENTE AAN REGIOBEGROTING					
Gemeente					
Barneveld	€ *208.675*	€ 303.647	€ 312.191	€ 251.725	€ 252.875
Ede	€ *413.304*	€ 601.406	€ 618.328	€ 498.568	€ 500.846
Nijkerk	€ *152.640*	€ 222.110	€ 228.359	€ 184.130	€ 184.971
Renswoude	€ *19.471*	€ 28.332	€ 29.129	€ 23.487	€ 23.595
Rhenen	€ *69.788*	€ 101.550	€ 104.407	€ 84.185	€ 84.570
Scherpenzeel	€ *35.552*	€ 51.732	€ 53.188	€ 42.886	€ 43.082
Veenendaal	€ *233.061*	€ 339.131	€ 348.674	€ 281.141	€ 282.426
Wageningen	€ *137.510*	€ 200.093	€ 205.723	€ 165.878	€ 166.636
Totaal	€ *1.270.000*	€ 1.848.000	€ 1.900.000	€ 1.532.000	€ 1.539.000

Figuur 2: Meerjarenbegroting en absolute bijdrage per gemeente
**) de onderbouwing Versterking strategische slagkracht regio staat weergegeven in hoofdstuk 1.2.*

De berekening van de gemeentelijke bijdragen aan de Regiobegroting 2024 is gebaseerd op de inwonersaantallen 2022. De bijgestelde bijdrage op basis van de inwonersaantallen per 1-1-2023 wordt opgenomen in de Regiobegroting zelf, die voor 15 april 2023 aangeboden wordt aan de gemeenten van Regio Foodvalley. De definitieve bijdrage wordt berekend op basis van de inwonersaantallen per 1-1-2024.De bijdragen aan de Strategische Agenda volgen dezelfde berekeningssystematiek. Daar waar doorbelasting plaatsvindt op basis van bedrijven is in de onderstaande berekening gebaseerd op het aantal landbouwbedrijven per 1-1-2021.

	2023	2024	2025	2026	2027
	BIJDRAGE PER GEMEENTE AAN STRATEGISCHE AGENDA				
Gemeente					
Barneveld	*239.556*	**387.474**	**396.903**	**421.261**	**442.502**
Ede	*439.028*	**675.948**	**695.760**	**744.933**	**783.425**
Nijkerk	*148.652*	**224.244**	**231.345**	**249.245**	**262.628**
Putten	*13.738*	**0**	**0**	**0**	**0**
Renswoude	*25.594*	**43.374**	**43.307**	**44.645**	**46.840**
Rhenen	*69.727*	**103.677**	**108.027**	**117.319**	**123.479**
Scherpenzeel	*35.088*	**53.305**	**55.127**	**59.466**	**62.593**
Veenendaal	*211.466*	**291.582**	**305.846**	**336.484**	**354.846**
Wageningen	*128.040*	**177.396**	**185.686**	**203.648**	**214.687**
Totaal	€ *1.310.889*	€ 1.957.000	€ 2.022.000	€ 2.177.000	€ 2.291.000

Figuur 3: Tabel met bijdragen van de gemeenten per thema strategische agenda

Het Mobiliteitsfonds is met ingang van 2014 ingevoerd. Bij de start van het Mobiliteitsfonds is overeengekomen dat de deelnemende gemeenten jaarlijks een bedrag van één euro per inwoner in dit fonds storten, waarbij er jaarlijks een (geringe) prijsindexatie conform de Consumentenprijsindex plaatsvindt.

BIJDRAGE PER GEMEENTE AAN MOBILITEITSFONDS					
		2024	**2025**	**2026**	**2027**
Gemeente					
Barneveld		€ 64.410	€ 67.039	€ 69.668	€ 72.461
Ede		€ 127.571	€ 132.778	€ 137.985	€ 143.517
Nijkerk		€ 47.114	€ 49.037	€ 50.960	€ 53.003
Renswoude		€ 6.010	€ 6.255	€ 6.500	€ 6.761
Rhenen		€ 21.541	€ 22.420	€ 23.299	€ 24.233
Scherpenzeel		€ 10.973	€ 11.421	€ 11.869	€ 12.345
Veenendaal		€ 71.937	€ 74.873	€ 77.809	€ 80.929
Wageningen		€ 42.444	€ 44.176	€ 45.909	€ 47.749
Totaal		€ 392.000	€ 408.000	€ 424.000	€ 441.000

Figuur 4: Tabel met bijdragen per gemeente aan het mobiliteitsfonds

TOTAAL PER GEMEENTE				
	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Gemeente				
Barneveld	€ 755.531	€ 776.134	€ 742.654	€ 767.838
Ede	€ 1.404.925	€ 1.446.866	€ 1.381.485	€ 1.427.788
Nijkerk	€ 493.467	€ 508.741	€ 484.335	€ 500.602
Renswoude	€ 77.716	€ 78.691	€ 74.632	€ 77.196
Rhenen	€ 226.767	€ 234.855	€ 224.803	€ 232.283
Scherpenzeel	€ 116.011	€ 119.736	€ 114.222	€ 118.020
Veenendaal	€ 702.650	€ 729.393	€ 695.434	€ 718.201
Wageningen	€ 419.933	€ 435.585	€ 415.434	€ 429.072
Totaal	€ 4.197.000	€ 4.330.000	€ 4.133.000	€ 4.271.000

Figuur 5: Tabel met de totale bijdrage per gemeente per jaar Regio Foodvalley

De kaderbrief 2024-2027 is de jaarschrijf 2024 van de vastgestelde meerjarenbegroting 2023-2026. Hierop zijn een tweetal indexaties toegepast (zie onder 4.1) die leidt naar de opgenomen bedragen onder kaderbrief 2024. Voor de thema's Landbouwtransitie, Economie (onderdeel van Fysieke randvoorwaarden) en Wonen (onderdeel van Quality of Living) wordt tevens een verhoging van het werkbudget aangevraagd. De onderbouwing hiervan treft u aan in hoofdstuk 2.

Thema's	Gemeentelijke bijdragen 2023	Begroting 2024	Gemeentelijke bijdragen 2024	Bijdragen derden 2024
3.Landbouwtransitie	**332.444**	**541.000**	**525.333**	**15.667**
programmamanagement	42.444	66.000	50.333	15.667
Projectgeld	290.000	475.000	475.000	
4.Voeding voor gezond leven	**201.889**	**256.000**	**224.667**	**31.333**
programmamanagement	84.889	132.000	100.667	31.333
Projectgeld	117.000	124.000	124.000	
5.Energietransitie	**205.444**	**239.000**	**223.333**	**15.667**
programmamanagement	42.444	66.000	50.333	15.667
Projectgeld	163.000	173.000	173.000	
6.Human Capital	**241.444**	**379.000**	**263.333**	**115.667**
programmamanagement	42.444	66.000	50.333	15.667
Projectgeld	199.000	313.000	213.000	100.000
7.Innovatie,clustervorming en CE	**195.444**	**255.000**	**214.333**	**40.667**
programmamanagement	17.444	66.000	25.333	40.667
Projectgeld	178.000	149.000	149.000	
8.Fysieke randvoorwaarden	**237.889**	**321.000**	**289.667**	**31.333**
programmamanagement	84.889	132.000	100.667	31.333
Projectgeld	153.000	189.000	189.000	-
9.Quality of living	**155.444**	**299.000**	**216.333**	**82.667**
programmamanagement	42.444	66.000	50.333	15.667
Projectgeld	113.000	233.000	166.000	67.000
Eindtotaal	**1.570.000**	**2.290.000**	**1.957.000**	**333.000**

Figuur 6: Tabel met totale kosten Strategische Agenda 2024 uitgesplitst in gemeentelijke bijdrage en bijdrage derden

Thema's	2024	2025	2026	2027
Lasten	**2.290.000**	**2.339.000**	**2.369.000**	**2.496.000**
Programmakosten	**2.290.000**	**2.339.000**	**2.369.000**	**2.496.000**
3.Landbouwtransitie	541.000	531.000	522.000	543.000
4.Voeding voor gezond leven	256.000	267.000	278.000	290.000
5.Energietransitie	239.000	248.000	257.000	266.000
6.Human Capital	379.000	390.000	401.000	412.000
7.Innovatie,clustervorming en CE	255.000	266.000	277.000	288.000
8.Fysieke randvoorwaarden	321.000	327.000	313.000	364.000
9.Quality of living	299.000	310.000	321.000	333.000
Eindtotaal	**2.290.000**	**2.339.000**	**2.369.000**	**2.496.000**

Figuur 7: Totale kosten Strategische Agenda 2024-2027

Gemeente	Regiokantoor	Mobiliteits-fonds	Progr.man.	Strategische agenda	Totaal
Barneveld	303.647	64.410	70.325	317.149	755.531
Ede	601.406	127.571	139.287	536.661	1.404.925
Nijkerk	222.110	47.114	51.441	172.803	493.467
Renswoude	28.332	6.010	6.562	36.812	77.716
Rhenen	101.550	21.541	23.519	80.158	226.767
Scherpenzeel	51.732	10.973	11.981	41.324	116.011
Veenendaal	339.131	71.937	78.543	213.039	702.650
Wageningen	200.093	42.444	46.342	131.054	419.933
Totaal	**1.848.000**	**392.000**	**428.000**	**1.529.000**	**4.197.000**

Figuur 8: Bijdrage per gemeente in 2024 uitgesplitst in onderdeel

Ambtelijke capaciteit

Het verwezenlijken van de ambities in de Strategische Agenda vergt naast het commitment en inzet van andere partijen ook ambtelijke inzet. Inzet is afhankelijk van thema en project en zal per gemeente verschillen. Voorafgaand aan 2024 zal de benodigde capaciteit berekend worden en middels een besluit van de gemeentesecretarissen bekrachtigd worden.

Inwoneraantal 1 januari 2022 volgens CBS

Barneveld	**60.586**
Ede	**119.997**
Nijkerk	**44.317**
Renswoude	**5.653**
Rhenen	**20.262**
Scherpenzeel	**10.322**
Veenendaal	**67.666**
Wageningen	**39.924**
Totaal	368.727

Regio Foodvalley
Postbus 9022
6711 HK EDE

(0318) 680 667
info@regiofoodvalley.nl
www.regiofoodvalley.nl
www.foodvalley.nl

Dit is een uitgave van Regio Foodvalley
9 december 2022